

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1969

N:o 52

Innehåll: Nr 52. Ålands landskapsstyrelsens beslut beträffande grunder för ritningar, arbetsbeskrivningar och normalpris för folkskolbyggnader.

Nr 52.

ÅLANDS LANDSKAPSSTYRELSES BESLUT

beträffande grunder för ritningar, arbetsbeskrivningar och normalpris för folkskolbyggnader.

Utfärdat i Mariehamn den 13 november 1969.

Landskapsstyrelsen har med stöd av 72 § landskapslagen om folkskolväsendet den 16 oktober 1958 beslutat:

1 §.

Folkskolbyggnaderna skall vara av skälig storlek, ändamålsenligt och ekonomiskt planerade samt skall i fråga om utseende fylla skäliga krav.

Ritningar och arbetsbeskrivningar skall vara utarbetade och undertecknade av person med tillräcklig sakkunskap.

Vid utarbetandet av ritningar och arbetsbeskrivningar skall beaktas vad i 2—10 och 18 §§ av detta beslut är stadgat samt vad som i byggnadsprogrammet för skolan fastställts.

På anhållan av kommun kan andra eller större utrymmen än vad som upptages i detta beslut godkännas i byggnadsprogrammet, om dessa extra utrymmen är behövliga och ändamålsenliga för folkskolväsendet.

I anslutning till skola må kommun uppföra eller inreda bilgarage för att uthyras till skolans lärare och annan personal som har bostad vid skolan. Ritningar och arbetsbeskrivningar underställes på vanligt sätt landskapsstyrelsen för fastställelse. För uppförande, inredning och underhåll av bilgarage utgår icke landskapsbidrag. Användes för ändamålet utrymme för vars uppförande landskapsbidrag erhållits, skall enligt gällan-

de bestämmelser återbetalning till landskapet erläggas av kommunen.

Landskapsstyrelsen kan på grund av särskilda skäl tillåta att Mariehamns stad i folkskolbyggnad inrymmer även andra än för skolan avsedda lokaliteter på villkor att staden förbinder sig att icke ansöka om byggnadsunderstöd för ifrågavarande folkskola och att detta icke medför någon annan ökning av landskapsbidraget för ifrågavarande folkskola.

Angående byggande av lokaliteter för folkbibliotek i anslutning till folkskolbyggnad är särskilt stadgat. Angående byggande av skyddsrum är likaså särskilt stadgat.

2 §.

För egentliga klassrum gäller följande mått:

	Yta m ²
Klassrum A	45—47
Klassrum B	50—60
Klassrum C	57—60
Klassrum D	30—36
Klassrum E	67—80

Nämnda klassrum är avsedda för följande ändamål:

klassrum A för den egentliga folkskolans lägre klasser och skola med en lärare;

klassrum B för den egentliga folkskolans högre klasser;

klassrum C för medborgarskola och mellanskola;

klassrum D för hjälpskola och observationsklass;

klassrum E (möjligt att uppdelas i två rum) för undervisning i grupper.

I skola med två lärare må klassrum B likväl omfatta högst 55 m² och i skolor med tre och fyra lärare bör ett av klassrummen B omfatta endast 50 m². I övrigt gäller som minimiyta för klassrum B 54 m².

Kommer antalet elever, som undervisas i klassrum, varaktigt att understiga det tillåtna maximiantalet eller föreligger andra särskilda skäl, må klassrums yta vara mindre än vad i 1 mom. säges.

Med landskapsstyrelsens tillstånd må i försökssyfte skolutrymmena planeras och disponeras enligt andra principer än i detta beslut under förutsättning att landskapsstyrelsen prövar planeringen vara ändamålsenlig och att den nyttoyta som lägges till grund för normalpris icke överstiger den sammanlagda nyttoyta som enligt i detta beslut angivna grunder skulle kunna tillgodoräknas för skolanläggningen.

Rumshöjden skall vara 2,9—3,4 m.

3 §.

För specialsalar och extra utrymmen gäller följande mått:

	Yta m ²	Bredd m	Höjd m
Slöjdrum för gossar A	20— 30		2,5—3,4
Gymnastikrum A	80	7,0— 8,0	4,0—4,5
Omklädnadsrum samt duschrum	26		
Redskapsrum	12— 15		
Gymnastiksal B	90—120	8,0—12,0	4,5—5,2
Två omklädnadsrum, duschrum och toalett sammanlagt	40— 45		
Redskapsrum	18— 20		
Omklädnadshytt för lärare	2,5 — 3		
Gymnastiksal C	130—148	9,0—12,0	4,5—5,2
Två omklädnadsrum, duschrum och toalett sammanlagt	40— 45		
Redskapsrum	18— 20		
Omklädnadshytt för lärare	2,5 — 3		
Scen	20— 40		
Slöjdrum för gossar B (klubbrum för praktiskt arbete, må placeras i källarvåning med artificiell belysning)	45— 55		2,5—3,4
Slöjdsal för gossar C jämte förrådsrum	94—104		2,9—3,4
Slöjdsalar för gossar D jämte förrådsrum			
för träslöjd	90—150		2,9—3,4
för metallslöjd	90—135		2,9—3,4
Materialrum för textilslöjd	20— 25		
Sal för textilslöjd jämte materialrum	74— 85		2,9—3,4
Hemkapslokaler jämte hjälp- och förvaringsutrymmen	110—140		2,9—3,4
Naturkunskapssal jämte förvaringsutrymmen	74— 85		2,9—3,4
Sal för undervisning i lantushållning	57— 60		2,9—3,4
Materialrum för lantushållning	10— 20		
Sal för maskin- och elektricitetslära	30— 60		2,9—3,4
Övningsbutik	15— 20		
Materielrum	10— 30		
Materielrum för teckning	10— 20		
Förvaringsrum för eleverbeten			
i egentlig folkskola	6— 60		
i medborgarskola	20—120		

Av ovan i 1 mom. nämnda utrymmen godkännes:

slöjdrum för gossar A i skola med en lärare;

gymnastikrum A i egentlig folkskola med två eller tre lärare;

gymnastiksal B i skola med minst fyra lärare;

gymnastiksal C i skola med minst 270 elever;

scen i skola med två lärare 20—30 m², i skola med minst tre lärare 30—40 m²;

slöjdrum för gossar B i skola med minst två och högst fyra lärare;

slöjdsal för gossar C i skola med minst fem lärare;

slöjdsalar för gossar D i medborgarskola; materialrum för textilslöjd i skola med minst tre lärare;

sal för textilslöjd i egentlig folkskola med minst 250 elever samt i medborgarskola;

hemkunskapslokaler i medborgarskola; naturkunskapssal i egentlig folkskola med minst 250 elever samt i medborgarskola;

sal för undervisning i lanthushållning i medborgarskola med lärarbefattning i ämnet utgörande huvudsyssla;

materialrum för lanthushållning i medborgarskola med undervisning i ämnet;

sal för maskin- och elektricitetslära i medborgarskola med undervisning i dessa ämnen;

övningsbutik i medborgarskola med undervisning i merkantila ämnen;

materielrum i skolor med minst två lärare;

materielrum för teckning i medborgarskola med undervisning i yrkesritning;

förvaringsrum för elevarbeten a) i egentlig folkskola: med två lärare 6 m², med minst tre lärare från 10 m² uppåt beroende på skolans storlek, b) i medborgarskola: för högst 120 elever 30—40 m², med tillägg om 5 m² för varje påbörjat 15-tal elever därutöver.

Med gymnastiksals och gymnastikrums höjd avses den fria höjden.

I skola må för undervisning i ett och samma ämne godkännas två eller flere specialutrymmen eller del av dem, ifall det för undervisningen i vederbörande ämne på grund av antalet veckotimmar är varaktigt nödvändigt. Två gymnastiksalar B eller gymnastiksalar B och C godkännes för skola med minst 420 elever samt två gymnastiksalar C i skola med minst 540 elever. Kan två salar förenas må deras höjd vara högst 6 m. Byg-

ges flere än en gymnastiksal, godkännes för varje sal endast ett omklädnadsrum.

Är två eller flere skolor belägna så nära varandra, att användning av gemensamma specialutrymmen är möjlig, godkännes, därest icke särskild orsak annat kräver, dessa undervisningsutrymmen samt skolmåltidskök, matsal och bostad för vaktmästare enligt skolornas sammanlagda elevantal endast vid en av skolorna. Detsamma gäller beträffande övriga för dessa skolor gemensamma utrymmen.

4 §.

Skolmåltidsköket må omfatta:

Köket jämte biutrymmen och förvaringsutrymmen (kylrum) —

i skola med en lärare högst 17 m²,

i skola med två lärare högst 18 m²,

i skola med tre lärare högst 23 m²,

i större skolor 25—30 m²;

överstiger skolans elevantal 50, må maximiytan ökas med 1 m² för varje påbörjat 10-tal elever utöver 50.

Garderob och toalettrum för personalen, beroende på skolans storlek, 2—10 m².

Finnes i skolans elevhem i 6 § detta beslut nämnt kök, godkännes icke särskilt skolmåltidskök, såvida icke särskild orsak därtill föreligger.

Matsal må byggas vid medborgarskola samt vid egentlig folkskola med minst tre lärare, varvid golvytan beräknas till cirka 0,5 m² per elev, likväl högst 150 m². Vid skola med 3—4 lärare användes eventuellt scen eller gymnastikrum som måltidsrum. Användes elevhemmets kök även såsom skolmåltidskök, må medborgarskolans matsal inrymmas i elevhemmet.

Biblioteks-, grupp- och klubbrum må vid skolor med minst fem lärare omfatta 30—45 m². Vid skolor med 2—4 lärare må i stället för matsal ordnas biblioteks-, grupp- och klubbrum, med en golvyta om cirka 0,5 m² per elev, dock minst 20 m².

Lärarrum godkännes för skola med minst två lärare med huvudsyssla, varvid rummets grundyta är 8—12 m². Ytan må ökas med 3 m² för varje lärare med huvudsyssla utöver två.

Lärarrum förses med tambur och toalett, omfattande sammanlagt 4—7 m² för två lärare med huvudsyssla, med tillägg om 0,5 m² för varje lärare därutöver, samt med arkivrum om 3—4 m² för varje skola.

Expeditionsrum godkännes om vid skolanläggningen finnes sammanlagt minst sex lärare med huvudsyssla. Expeditionsrummets yta utgör för en föreståndare 8—14 m². Finnes flere föreståndare, må ytan för varje extra föreståndare ökas med 8 m² samt särskilt rum för varje föreståndare ordnas.

Korridorutrymmet bör vara 15—25 m² för varje egentligt klassrum och 5—25 m² för varje specialsäl. Gymnastiksal B eller C räknas härvid som två specialsalar. Sidokorridor bör vara minst 2,2 m bred och 2,2 m hög och mittkorridor minst 3,0 m bred och 2,5 m hög. Är undervisningsrum beläget i andra våningen eller högre upp, bör lämplig reservutgång från våningen finnas.

Elevtoaletternas sammanlagda yta skall för högst 50 elever vara 15—30 m², med tillägg om 1 m² för varje påbörjat tiotal elever därutöver. Särskilda toaletter för gossar och flickor skall finnas.

Nödiga utrymmen för värme- och elcentral, för bränsleförråd, vattenförsörjning och ventilationsanordningar samt för förvaring av förnödenheter och redskap bör finnas.

5 §.

Beträffande uppvärmning, ventilation och belysning i undervisningsrum bör följande beaktas:

God ventilation med frisk, ren luft i tillräcklig mängd med dragfria anordningar för tillförsel och utsugning av luft bör eftersträvas.

Fönster samt uppvärmnings- och ventilationsanordningar bör planeras så, att menlig värmestrålning, drag eller störande ljud icke uppstår. Fönster, persienner och gardiner liksom friskluftsintag, värmebatteriernas längd och höjd samt fönsterbänkarnas konstruktion bör vara för ändamålet lämpliga.

Lokalernas användning skall vara avgörande beträffande ventilationens omfattning. Undervisningsrum, skolmatsal, korridorer, skolmåltidskök, omklädnads- och duschrum samt toaletter skall förses med effektiv mekanisk ventilation. I vanliga undervisningsrum skall ventilationen uppgå till 7,5—9 m³ per timme och kvadratmeter golvyta, varav högst 3 m³ må komma in i undervisningsutrymme direkt utifrån utan uppvärmning. Nämda ventilation skall kunna användas så länge yttertemperaturen icke understiger

—15° C. Ventilationen skall kunna regleras så att den vid mycket kall väderlek utgör 3,5—4,5 m³ per timme och kvadratmeter golvyta.

Stora vädringsfönster (yta minst 1,5 m² per rum) med bekväma öppnings- och fixeringsanordningar bör finnas, så arrangerade att snabb och effektiv utvädring kan ske efter varje lektion.

Fönsterytan i klassrum bör vara ca 20 procent av golvytan. I fönsterytan inräknas snickerier (karm och båge) av normal storlek.

I undervisningsrum — frånsett rum för gymnastik och för gosslöjd — bör fönstrens överkant befinna sig minst 2,8 m från golvet (3 m från golvet vid rumshöjder över 3 m).

6 §.

Elevhem skall omfatta följande utrymmen:

Elevrum, särskilda rum för gossar och flickor, golvytan beräknad enligt 4,5—5,5 m² per elev, med högst fyra elever i varje rum. Rum för två elever skall omfatta minst 10 m².

Sjukrum särskilt för gossar och flickor, vardera 12—14 m² beroende på elevhemmets storlek. Till sjukrummet bör höra toaletterum och tambur.

Tvättrum	12—14 m ² ,
Torkrum	12—14 m ² ,
Toaletter	10—12 m ² ,

för högst 20 elever, särskilt för gossar och flickor, med tillägg för varje påbörjat tiotal elever av samma kön därutöver: för tvättrum 3 m², för torkrum 2 m² och för toaletter 2 m².

Dagrum, 0,7—0,9 m² per elev, likväl minst 14 m².

Matsal, 0,7—0,9 m² per elev i samma matlag, likväl minst 14 och högst 150 m².

Kök jämte behövliga biutrymmen och kallt förråd, 20—30 m² vid upp till 20 elever, med tillägg om 1 m² för varje påbörjat tiotal elever därutöver; användes köket även som skolmåltidskök, beräknas ytan enligt skolans hela elevantal.

Kläd- och toalettutrymme för kökspersonalen 4—10 m².

Linneförråd, för högst 10 elever 6—8 m², med tillägg om 2 m² för varje påbörjat tiotal elever därutöver.

Badstuga jämte tvättrum och omkläd-

nadsrum, för högst 50 elever 20—28 m², med tillägg om 2 m² för varje påbörjat tiotal elever därutöver, likväl högst 22 m² tillägg.

Fvättinrättning omfattande tvättstuga, torkrum, mangel- och strykrum för högst 50 elever 30—40 m² med tillägg om 1 m² för varje påbörjat tiotal elever därutöver.

Förvaringsutrymme (varmt), för högst 10 elever 6—8 m², med tillägg om 2 m² för varje påbörjat tiotal elever därutöver.

Bostad för elevhemsföreståndaren 40—45 m². Till bostaden skall höra kallt förråd om 1—2 m² och förvaringsutrymme om 2—4 m².

Bostad för biträde, med toalettrum och tambur, 20—25 m² för varje biträde.

I elevhem bör dessutom finnas tillräckliga korridorer.

7 §.

Tjänstebostädernas ytor skall vara följande:

Bostad för vaktmästare (eldare)	25—50 m ²
Kallt förråd	1—2 m ²
Förvaringsutrymme	3—5 m ²

8 §.

På skoltomten eller i undantagsfall i dess omedelbara närhet bör ordnas en lek- och bollplan om minst 40 m x 60 m, ifall icke i skolans omedelbara närhet finnes för ändamålet lämplig plan.

9 §.

Landskapsstyrelsen meddelar vid behov närmare anvisningar beträffande omständigheter, som bör beaktas vid planering av byggnaderna, vid byggnadsarbetets utförande och vid dess övervakning.

10 §.

Sedan kommun beslutat uppföra en ny skolbyggnad eller ändra gammal sådan, var till räknas även ändring av utrymmenas användning eller utmönstring av sådana, bör den låta utarbeta byggnadsprogram och utverka landskapsstyrelsens fastställelse av detsamma. Fastställelsen bör erhållas innan skissritningar insändes för granskning.

Byggnadsprogram bör innefatta eller åtföljas av utredning i tillämpliga delar beträffande följande punkter:

1) Uppgift om när distriktsindelning eller

folkskolstadga fastställts och om att skolan placeras på i distriktsindelningen angiven plats.

2) Prognos över befolkningsutvecklingen, med hänsyn till härvid inverkan faktorer, och utredning om elevantalet inom distriktet, innefattande tabeller över elevantalet under skäligt antal år tidigare, beräknat elevantal under de närmast kommande åren, distriktens invånarantal (mantalsskrivna) samt enligt födelsetal beräknat elevantal på lång sikt.

3) Elevernas fördelning på skolform och avdelningar samt behövt antal lärare och timlärare i olika skolformer.

4) Behövt utredning beträffande fortgående undervisning i medborgarskola, som medför behov av lärare och undervisningsrum, samt beträffande behov av extra specialsal.

5) Förteckning över behövt utrymmen samt särskilda behövt byggnadsarbeten.

6) Redogörelse jämte behövt planritningar beträffande befintliga skollokaler inom det område som berörs av planeringen, huruvida de skall bibehållas, omdisponeras för skoländamål eller annat kommunalt ändamål, säljas eller rivas.

7) I fråga om elevhem behövt utredning om behovet därav.

11 §.

På basen av fastställt byggnadsprogram anskaffar kommunen skissritningar jämte behövt uppgifter om material och utförande samt insänder dem till landskapsstyrelsen för granskning. Förhandsgranskning fordras dock ej för ekonomiebyggnader, ej heller för tillbyggnad eller ändring. Då ritningar enligt samma principlösning redan är granskade av landskapsstyrelsen må, i fråga om skolor med en eller två lärare, enligt överenskommelse med landskapets folkskolinspektör, förhandsgranskningen bortlämnas.

Med skissritningarna bör följa tomtkarta, utredning angående grundens art och bärgighet och angående dränering och avlopp, uppgifter om vattentillgång samt kostnadsförslag för bygget.

Landskapsstyrelsen återsänder efter granskning skissritningarna med behövt anvisningar angående utarbetande av huvudritningar och arbetsbeskrivningar, såvida den icke anser skäligt att infordra nya skiss-

ritningar och uppgifter om utförandet.

12 §.

Kommun ansöker hos landskapsstyrelsen om fastställande av huvudritningar och arbetsbeskrivningar. Ritningar och arbetsbeskrivningar skall biläggas i tre exemplar. Vid fastställandet bestämmer landskapsstyrelsen normalpris för bygget.

13 §.

Byggnadens normalpris beräknas enligt nyttoyta.

Nyttoyta är den yta, uttryckt i fulla kvadratmeter, som begränsas av de väggar, som omger ifrågavarande utrymme eller bostad, varvid likväl den yta icke beaktas, som upptages av bärande konstruktioner, rörgrupper, fönster- och dörrnischer, nischer mellan bärande pelare samt inre trappa till annan våning.

Till nyttoytan hänföres i 2 och 3 §§ nämnda utrymmen — av slöjdrum för gossar B medräknas likväl endast 30 m² som klubb- rum —, av de i 4 § nämnda utrymmena skolmåltidskök, matsal, biblioteks- och klubb- rum, lärarrum jämte tambur och toalett, expeditionsrum och elevtoaletter, samt slutligen i 7 § nämnda utrymmen, utom för- rådsrum och förvaringsutrymme. De i 6 § nämnda utrymmena medräknas såsom nyttoyta förutom föreståndares förvaringsutrymme och förrådsrum samt korridorer och trappor. Vid förnyande av ekonomiebyggnad hänföres skolas vedlider och skäliga förvaringsutrymmen till nyttoytan. Av skyddsrum medräknas som nyttoyta endast fastställd minimiyta.

Med stöd av i 1 § 4 mom. av detta beslut i byggnadsprogrammet godkända extra utrymmen hänföres icke annat än i särskilda undantagsfall till nyttoytan, och byggnads- kostnaderna för den tages på samma sätt icke i beaktande vid fastställande av landskapsunderstödet storlek. Till normalpriset räknas icke heller tomtkostnader, förutom kostnader för lekplanens ytbeläggning, icke heller kostnader för byggande av elektricitets-, vatten- eller avloppsledningar utanför tomten, med undantag för skälig avgift för anslutning till elektricitetsnät, vattenledning eller fjärrvärmesystem.

Upphör kommun i annat än i 148 § folk- skolförordningen avsett fall att använda

skolbyggnad för skoländamål och har landskapsbidrag erhållits efter den 31 juli 1924 för dess uppförande eller för standardför- bättring vid densamma, avdrages av normal- priset för skolbyggnad, som i dess ställe skall uppföras, värdet av den byggnad som enligt fastställt byggnadsprogram icke läng- re skall nyttjas. Detta värde fastställs som om den outnyttjade byggnaden skulle ny- byggas sådan den uppförts, med beaktande av av åldern orsakad värdeminskning, vilken för stenbyggnad är 1½ %, för träbyggnad 2 % och för ekonomiebyggnad 2½ % per år, likväl sammanlagt högst 98 %. I särskilda fall kan landskapsstyrelsen likväl enligt prövning fastställa annat värde.

14 §.

Normalpriset per kvadratmeter nyttoyta är följande:

Skolutrymmen	888 mk
Bostäder samt elevhem av trä ...	757 mk
Elevhem av sten	805 mk

Ekonomieutrymmen, fristående eller i anslutning till den övriga byggnaden:

vedlider	110 mk
avträden av trä	285 mk
skyddsrum, klass B	625 mk
skyddsrum, klass C	707 mk
Brunn	1.200 mk
Borrbrunn jämte anordning ...	10.000 mk
Ytbeläggning på lekplan, totalt	4.500 mk

Anskaffas skolbyggnad genom utnyttjan- de av gamla byggnader, fastställs deras vär- de med beaktande av den av åldern förorsaka- de värdeminskningen.

15 §.

Vid uppgörande och fastställande av byggnadsprogram för skolbyggnad som skall uppföras genom användande av fabriksstill- verkade monteringsfärdiga element, må, ifall planeringen prövas vara ändamålsenlig, av- vikelser från stadgandena i detta beslut gö- ras i fråga om andra utrymmen än under- visningsutrymmen och för dem gällande arealer.

Normalpriset för monteringsfärdig bygg- nad fastställs enligt stadgandena i 13 och 14 §§. Flyttas sådan byggnad till annan plats, fastställs nytt normalpris för byggnaden så- lunda, att till icke amorterad del av tidiga- re byggnadskostnader, begränsade till nor-

malpriset, lägges skäligen kostnader för flytning enligt uppgjord beskrivning och detaljerad kostnadskalkyl.

Monteringsfärdig byggnads årliga värde-minskning anses utgöra fem procent av de verkliga byggnadskostnaderna inom fastställt normalpris, beräknat såsom i 2 mom. angives.

16 §.

Innan i 71 § folkskollagen avsedd standardförbättring påbörjas, skall kommun hos landskapsstyrelsen utverka fastställelse av ritningar och arbetsbeskrivningar för arbetet, vilka därvid bör insändas i tre exemplar. Landskapsstyrelsen fastställer samtidigt normalpris för arbetet enligt de skäligen kostnader som arbetet med stöd av ritningar, arbetsbeskrivningar och detaljerad kostnadskalkyl kan beräknas medföra. Från kostnaderna skall likväl avdragas kostnader för underhållsarbeten som lämnats utförda och genom moderniseringsarbetet blivit överflödiga samt värdet av del, som vid standardförbättringen avlägsnas och som ersättes med ny konstruktion eller anordning med samma uppgift. Nämnade värde bestämmes i överensstämmelse med stadgandena i 14 § 5 mom. Till normalpriset och byggnadskostnaderna hänföres icke heller andra kostnader, för vilka landskapsunderstöd icke beviljas, då nytt skolhus uppföres.

17 §.

Är kostnadsnivån för byggnadsarbeten i landskapet eller del därav varaktigt högre än den allmänna kostnadsnivån för byggnadsarbeten i landet, kan ovan i 15 § nämnda normalpris enligt prövning procentuellt förhöjas.

18 §.

Vid utarbetandet av ritningar bör i allmänhet bestämmelserna i landskapsstyrelsens beslut 6. 8. 1958 angående byggnadsritningar (ÅFS 19/58) iakttagas.

Skissritningar bör utföras i skala 1:200 eller 1:100 och skall omfatta planer, fasader och erforderliga sektioner. Medföljande si-

tuationsplan i skala 1:500 bör upptaga tomtgränser, redan befintliga och nya byggnaders placering, byggnader som skall rivas, nivåkurvor, förekommande trädbestånd och väderstrecksangivelse. Tomtens planering med plats för parkering av bilar, cyklar m.m., skolträdgård, lekplan med bollplan, hoppgröpar m.m. bör redovisas, och angränsande vägar bör även upptagas.

Huvudritningar utföres i skala 1:100 med situationsplan vanligen i skala 1:500.

Ritningar vikes i format A 4.

19 §.

Då fråga är om ändring av färdig folkskolbyggnad eller av byggnad, som uppförts för annat ändamål, men tages i bruk av folkskola, må landskapsstyrelsen fastställa ritningarna, fastän de icke fullt motsvarar de i 2—7 §§ av detta beslut fastställda fordringarna, ifall planeringen är ändamålsenlig och avvikelserna i fråga om undervisningsrummens ytor är obetydliga.

20 §.

Har ritningar och arbetsbeskrivningar för folkskolbyggnad fastställts innan detta beslut trätt i kraft, skall, såvida av föreskrifterna i 2 mom. icke annat följer, de hittills gällande stadgandena iakttagas vid beräkningen av normalpriset.

Enligt nyttoyta beräknat normalpris, som faststälts före den 1 januari 1969, skall på anhållan av kommun höjas med 4 % för så stor del av byggnadskostnaderna, som enligt utredning erlagts efter den 31 december 1968.

21 §.

Har byggnadsprogram fastställts innan detta beslut trätt i kraft, må på grund av detsamma utarbetade ritningar och arbetsbeskrivningar fastställas med tillämpning av de före den 1 januari 1969 gällande föreskrifterna. Nyttoytan och normalpriset fastställles likväl även härvid i enlighet med detta beslut.

22 §.

Detta beslut tillämpas från och med den 1 januari 1969.

Mariehamn den 13 november 1969.

Lantråd MARTIN ISAKSSON

Folkskolinspektör Erik Bertell

